

Foaia Noastră

ORGAN POPULAR PENTRU TOȚI ROMÂNII

PENTRU RIDICAREA NAȚIONALĂ, MORALĂ ȘI MATERIALĂ A ROMÂNILOR DE PRETUTINDENI

AL SOCIETĂȚII COOPERATIVE PE ACȚIUNI «INAINTE», BUCUREȘTI

Cu colaborarea mai multor publiciști din țară și de peste munți.

— ABONAMENTUL —

In țară pe an Lei 8.—
Pe 1/2 an « 4.—
In străinătate pe an « 10.—

A P A R E D U M I N E C A

Abonamente: I. GRANCEA, Calea Victoriei 118

Redacția și Administrația
122, CALEA VICTORIEI, 122

UN NUMAR VECHI 50 BANI
— Anunțurile: 50 bani linia —

SUMARUL:

- N. Istrate*: Ziua libertății.
A. Cotruș: Peste cadavre. (poezie)
Decebal: Reprimarea revoluțiunii maghiare dela 1848—1849.
Iuliu I. Roșca: Unui vechiu luptător. (poezie).
S. P. P.: Pentru 3/15 Maiu 1848 (discurs).
Pomelnicul Martirilor neamului din Ardeal.
G. Proca: Doina (poezie).
L. Tolstoi: Pâinea oamenilor săraci (traducere).
C. Georgescu-Mun: Mihail Cogălniceanu (conf. sintă). prim.

C R O N I C A

Ilustrații: Avram Iancu. Biserica lui Horia din Albac. Blajul. Luptătorii pentru libertatea românilor din țara ungurească.

ZIUA LIBERTĂȚII

— 3 Maiu 1848 —

Pentru neamul românesc data de 3 Maiu 1848 este aceea, care trebuie mai mult sărbătorită, căci este aniversarea redeșteptării noastre naționale de pretutindeni: *este ziua liberării poporului nostru din lanțurile robiei.*

Nicăiri n'a bătut inima românească pentru trezire mai cu putere ca în Ardeal, la anul revoluției, pe câmpia Blajului, unde cinci-zeci de mii de români au alergat din toate părțile, înfruntând toate piedicele și toate amenințările, ca să jure toți ca unul: «*Murim mai bine 'n luptă cu glorie deplină, de cât să fim robi iarăși în vechiul nos' pământ!*»

Avram Iancu, regele munților

Și s'au ținut de jurământ strămoșii Românilor de astăzi, căci în acelaș an ei s'au pregătit de luptă și, încrezători în virtutea ostășească străbună, s'au format ca prin minune legiunile române sub conducerea lui Avram Iancu, păstrând neatinși munții și pădurile, cari au adăpostit în cursul veacurilor vitrige neamul românesc. Români s'au dovedit, prin băile de sânge, ce-au pregătit barbarilor unguri în strămtorile munților apuseni ai Ardealului, că sunt aceiași iscusii apărători ai moșiei, cum erau strămoșii lor români în timpurile de mărire.

Pe când la Abrud, la Fântănele și la Ajud se plămădea soarta neamului românesc, în sângele vărsat cu abundență pentru libertate, sămânța conștiinței naționale a fost adusă de la Blaj, de marii patrioți din Principatele române, în țară, dincoace, și aceluiși jurământ, căruia s'au supus toți românii pe Câmpia Libertății de la Blaj, aceleiaș credințe în vigoarea neamului nostru se datorește și schimbarea în bine, care a urmat mai târziu pentru frumoasa Tară românească dela gurile Dunărei.

Este ziua sfântă și frumoasă

a Libertății, ziua de 3 Maiu 1848, pe care trebuie s'o sărbeze cu gând curat în fie-care an tot românul, de dincolo și de dincoace de Carpați, căci în această zi toată națiunea română atâră cu trup și suflet de acel ideal măreț, care înseamnă : *unitatea neamului nostru într'un apropiat și măreț viitor.*

Greutățile cele mari, pe cari le-au suportat părinții noștri cu eroism neîntrecut în drumul desvoltării noastre naționale, astăzi nu mai sunt. Astăzi când serbăm ziua de 3 Maiu, sarcina noastră este foarte ușoară, căci am ajuns să privim cu mai puțină îngrijorare ziua de mâine. Peste munți se dau și acum lupte, dar acestea numai în aparență sunt păgubitoare neamului nostru ; de fapt asupririle ungarilor de astăzi sunt neputincioase. Românul din Ardeal poate sta mândru în rând cu Ungurul, cu Neamițul și alte popoare, căci nu se lasă bătut pe terenul economic și al culturii. Și orice stăpânire viitoare în Ungaria trebuie să cultive legături prietenești cu poporul românesc.

Cât privește poporul liber din Regat, de sigur că n'are decât cuvinte de a binecuvânta ziua de 3 Maiu 1848 dela Blaj, de unde s'a adus deșteptarea conștiinței naționale până în valea Dunărei.

Este datoria fie-cărui român să sărbeze cu toată inima această zi de sărbătoare a neamului românesc de pretutindeni, este dator urmașul de astăzi al eroice generații dela 1848 să și aducă aminte de jertfele mari ale părinților, cari și-au dat sângele și viața pentru liberarea românului din robie străină.

Ziua aceasta a libertății s'a sărbătorit într'adevăr întotdeauna cu mult simț patriotic și cu evlavioasă recunoștință față de mar-

tirii, căzuți jertfă idealurilor noastre naționale în anii revoluției din 1848, acestor înalte sentimente de neam datorăm de sigur astăzi tenacitatea rezistenței poporului românesc în mijlocul frământărilor atâtor popoare străine.

Se cuvine deci ca să cinstim și de aci înainte ziua memorabilă care a semănat libertatea pe ogorul țărilor locuite de români, să cuvine să ne înălțăm, sărbătorind pe 3 Maiu, cu gândurile noastre curate spre acele înălțimi, unde plutesc în sferele senine marile spirite ale eroilor poporului românesc din timpul renașterii noastre naționale, să primim uniți în cugete și simțiri binecuvântarea lor părintească, învrednivindu-ne să le fim urmași adevărați, gata la orice sacrificii pe altarul neamului.

N. Istrate.

Peste cadavre....

*Peste cadavre și prin sânge
Voiu trece pe-un sălbatec cal
Când alte vremi și-or vrea copiii
Nefericitele Ardeal !*

*Când zângăniurile de săbii
Nu-i mai putea să le înfrâni,
Cu spada mea și-oi scrie cronici
Din bălți de sânge de capcâni.*

*M'oiu arunca cu ochi de fiară
In larva cruntei bălții,
Ne mai gândind c'o biată mamă
Mă va deplânge 'n nopți târzii.*

*Când chemător sonoare goarne
Vor răsuna în larg de văi,
Și-or alerga de prin bordeie
Răsboinici rumenii flăcăi.*

*Vor coborî din munți ciobanii
De lângă turmele de oi
Și s'a îngroapa în beznă zarea
Ca 'n crunta ziuă de apoi*

*Și plumb le-om da în loc de biruri
Cum am făcut și alte dăți,
Vom spânzura baroni nemernici,
Dărma-vom temple și cetăți.*

*Eu credincios ostaș de-ăpururi
Și-oiu fi și 'n bine și în rău,
Neșovăind chiar de sfârșitul
Mi-a fi vre-o bardă de călău !*

A. Cotruș.

Reprimarea revoluției maghiare dela 1848-1849

După mișcarea revoluționară dela Viena din luna Martie 1848, guvernul ungar a primit pretențiunile opozițiunii liberale și s'a format un minister special pentru Ungaria prin Contele Ludovic Batthyanyi, care desființă robotu și zeciuiala. În acelaș timp s'a început o acțiune energică pentru unirea țărilor de sub coroana Sf. Ștefan. Din cauza aceasta s'au revoltat și Sârbii. Curtea din Viena păstra o atitudine șovăitoare. Cererea unei deputațiuni a Parlamentului ungar fu refuzată la Viena în ziua de 9 Septembrie 1848. Imediat după aceasta mareșalul Ielacici, trecu granița ungaro-croată în fruntea unei armate compusă din Croați și Sârbi. În ziua de 17 Septembrie Comisarului Regal pe podul din Buda (28 Septembrie) a dat semnalul revoluțiunii. După căderea Vienei armata împărătească sub conducerea principelui Windischgrätz intră în Ungaria și în ziua de 5 Ianuarie 1849 în capitala Budapesta, de unde guvernul și parlamentul se refugie la Debrețin. Din cauza neînțelegerii dintre șefii armatei ungare, Ungurii fu-ă de mai multe ori bătuti. Indată ce fu numit comandant suprem al armatei generalul Görgey, luă ofensiva și bătui trupele imperiale Austriace în ziua de 7 Aprilie la Gödöllő, la 9 Aprilie la Komárom și la 19 Aprilie la Nagy Sarlo. Generalul Görgey nu exploată aceste victorii și se mulțumi numai cu asaltul Budapestei.

În parlamentul Debrețin stăpânea majoritatea democrato-revoluționară sub conducerea lui Kossuth și în ziua de 14 Aprilie declară Ungaria independentă și detronarea dinastiei Habsburg. Din cauza aceasta împăratul Francisc Iosif ceru ajutorul Țărului Nicolae I al Rusiei. Acesta trimise o mare armată care ocupă Transilvania și o parte din Ungaria.

La 9 August mareșalul austriac Huynau, sapranumit tigrul Ungariei, îi bătui pe unguri la Temișoara. Ruinele

guvernului și parlamentului ungar se refugiară la Arad. La 11 August Abzice Kossuth care numi pe Görgey dictator. Acesta însă la 3 August căpitula la Világos (Șiria) cu întreaga sa armată predând armele generalului rus Rüdiger, după câțva timp căpitanul și generalul ungar Klapka la Komárom.

Acum începu opera de sângeroasă răsbunare a lui Haynau. Acesta fu însă revocat la 1850.

Grație stăruințelor nobilimei maghiare și mi cu seamă a femeilor din înalta aristocrație maghiară, care jucau cearșaf în costume foarte ușoare în fața tânărului împărat Francisc Iosef, acesta începu să simpatizeze cu Ungurii, simpatie pe care o are și astăzi la adâncile sale bătrânețe.

Regretatul marele Mitropolit Andrei Șaguna atrăsese odată, printr'o audiență, atențiunea împăratului Francisc Iosef asupra faptului că de ce nu procedează cu mai multă energie contra ungarilor. Împăratul a spus că în cazul când nemții din Austria se vor alătura la Germanii, el va rămâne cel puțin rege al Ungariei.

Întă cum s'a exprimat draguțul împărat: «Mein lieber Șaguna, denn bleibe ich wenigstens König von Ungarn!»

Așa este, bătrânul suveran a rămas rege al Ungariei, de și maghiarii i-au făcut multe zile amare. Ar trebui ca ungarii de astăzi să ridice statue neperitoare acelor magnate ungare, cari după revoluția dela 1848 au încins un cerc intim în jurul gloriosului și prea înălțatului împărat Francisc Iosef I.

*Elyen I. Ferencz Iozsef
Magyarország Királya!*

Unui vechi luptător

— Memoriei lui Andrei Mureșianu —

*De cinci decenii dânsul, unul
Pentru un popor întreg luptase
Și-acum, de zile gârbovit,
In lupta cruntă ce purtase
Abia țara un corp slăbit.*

*Dar între tâmplesle'i albite
Purta un sfânt vis de mărire,
Ce da ochilor lui slăbiți
Acea profetă privire:
Speranța celor asupriți.*

Vechea Biserică din Albac, unde Horia a jurat răzbunare contra ungarilor

*Și-atuncia, când de dorul țării,
De fală și de ne-atârnare,
Din mic și slab, când ne grăia,
Lua dimensi legendare:
Un neam întreg în el trăia.*

*Și ne pareă bătrânul verde
Ca brazii-oglinzitori în stele
Ce 'nfruntă neșorăitor
Și vijorele iernii grele,
Ca și arșița lui Cuptor,*

*Și ne-apărea atunci omul
Ca geniul neamului de mare,
Sublim, nemuritor ca el,
Și 'n ochi ce știu de admirare
Se 'ntipăria adânc astfel.*

*Iar de s'a stins, rămas-a 'n viață
Simțirea ce'l însuflețise
Și numele'i, pe veci legat
De inimile ce iubise,
De tot Românul apăsat.*

Iuliu I. Roșca.

De ar avea ungarii puterea de a-mi da paradisul, și mi-ar răpi în schimb limba, mai bine aș renunța la paradis.

Principiul nostru este: libertatea națională ori moartea, mai bucuș și sustinem pe umeri un despot, decât 3-4 milioane de despoți, căci ficcare ungar este un despot tiranic.

Tribunul Buteanu

PENTRU 315 MAI 1848

— DISCURS —

Frați Români, din Dacia lui Traian!

Am venit azi cu toți la Altarul Domnului, ca să ne îndeplinim o datorie de pietate, față cu aceia, cari cu sângele lor, ne-au apărat onoarea și demnitatea Națională; am alergat aci, tineri și bătrâni, în sanctuarul sf. biserici ca să unim rugăciunile noastre cu ale altarului, să arătăm lumii, că suntem un popor, care și venerează Eroii și martirii săi. Nu patima și ambițiunea ne-a adus aci, ci iubirea de adevăr și legitima mândrie națională.

Dincolo peste hotare, un popor de origine asiatică, cotropește patria strămoșilor noștri apărată și susținută cu bărbăția lor de o mie de ani înaintea acestor horde barbare. Toate furtunile deslănțuite asupra capetelor noastre sute de ani, toți dușmanii prădători, nu au fost în stare, să ne răpească cele mai scumpe odoare ale noastre: legea, limba și naționalitatea noastră.

Ţinta latină, ai cărei siii suntem și noi, nu a desmintit niciodată trecutul său, și noi Români în cele mai grele

timpuri, ne-am arătat vrednici urmași ai gloriosului străbun Traian.

În tot evul mediu, am pus pieptul nostru zid de apărare contra barbarilor și contra semilunei și am apărat cu trupurile noastre Europa, care avea răgaz să se cultive.

Din cauza prigonirilor inamicilor noștri, Dragoș și Negru Vodă, nevroind să-și plece capul, să-și lepede legea lor strămoșească au trecut munții, și au întemeiat domniile naționale.

Legile draconice, schingiuirile neîncetate, îndreptate împotriva neamului românesc, sunt pete neșterse pe fruntea vecinilor noștri.

Dar ajunge, dacă ne vom opri numai la 2 date din istoria poporului nostru, când cuțitul asupritorilor a ajuns la os, când paharul suferințelor și al disperării a fost umplut, atunci Românul, dornic de libertate și iubitor de legea sa, și-a recules ultimele forțe și voinicia din trecut, și a asvârlit lanțurile sclaviei și s'a simțit și el liber și stăpân pe soarta sa.

Aceste mișcări generoase, acest avânt național este cunoscut sub numele de Revoluția lui Horia dela 1784 și Revoluția dela 1848.

Nu sunt acestea singurile revoluții ale Românilor, căci și la anul 1437 sub conducerea lui Magdu la comuna Bobâlna au încercat să scuture jugul negrei tiranii; dar revoluția lui Horia și de la 48 sunt mai puternice, mai sgomotoase și mai mari în urmările lor.

În aceste 2 Revoluțiuni, s'a manifestat în toată puterea sa, măreția și voinicia neamului nostru.

Când nimeni nu mai credea că trăim când toți ne disprețuiau, Românul s'a ridicat furios, ca un leu contra asupritorilor.

Iată ce cereau Românii la 1784. Ultimatul pe care Horia îl trimite măghiarilor în cetatea Deva.

1. Nobilimea ungurească și toată seminția sa, să jure pe sfânta cruce că se lapadă de privilegii.

2. Pământurile nobililor să se împartă la țărani, după dreapta poruncă a împăratului.

3. Toți cetățenii nobili, să plătească contribuție ca și țărani.

4. Să nu mai fie robi și clăcași iobagi.

5. Ungurii să lase Ardealul că este țara Românească, nici un ungar să nu mai domnească în Transilvania.

Românii prin revoluția lor la 1784, au fost cei dintâi în Orientul Europei, înaintea chiar a revoluțiunii franceze dela 1799, cari au proclamat drepturile omului, dreptul la viață.

Iată acum și cererile Românilor proclamate pe câmpul libertății dela Blaj la 3 Mai 1848.

Ele se cuprind în următoarele 12 articole:

Art. I. Națiunea română rezimată pe principiu libertății, egalității și fraternității pretinde:

Independența sa Națională în respectul său politic să figureze ca națiune română, să-și aibe reprezentanții săi la dieta țării, în proporțiune cu numărul său, să și aibă Dreptorii săi în toate ramurile administrative, judecătorești și militare în aceiași proporțiune; să se servească cu limba sa în toate trebile ce se ating de dânsa, atât în legislațiune cât și în administrație. La acestea s'au adaos, ca de aci înainte în lucrările legale ale celorlalte națiuni transilvane și în limbile lor, Românii să se numească Români, iar nu Olah, Valach sau Bloch. Națiunea pretinde pe tot anul o adunare Națională generală.

Art. II. Națiunea română pretinde ca biserica română, fără diestincțiune de confesiune, să fie și să rămâe liberă, independentă dela orice altă biserică, egală în drepturi și foloase cu celelalte biserici. Ea cere restabilirea Mitropoliei române, și a Sinodului general anual, după vechiul drept, în care Sinod să se aleagă deputați bisericestii și mirenestii.

Art. III. — Națiunea română ajungând la cunoștința drepturilor individuale, cere fără întârziere desființarea de iobăgie, fără nici o despăgubire, a țaranilor iobagi, atât în Comitate cât și în districte, în scaune și granița militară. Ea cere totdeodată desființarea zecimalelor ca un mijloc de contribuire, împedecător economiei.

Art. IV.—Națiunea română poștește libertatea industrială și comercială cu ridicarea țehurilor și a privilegiilor și a tutulor piedicilor cu țările convecine de care se ține desființarea vămilor la graniță.

Art. V.—Națiunea română, cere libertatea de a vorbi, de a scrie și a tipări fără nici o censură, prin urmare pretinde libertatea tiparului pentru orice publicare de cărți, de gazete și

alte, fără sarcina cea grea a cauțiunei, care să nu se ceară nici dela jurnaliști, nici dela tipografi.

Art. VI.—Națiunea română cere asigurarea libertății personale, nimeni să nu poată fi arestat, sub vre un pretext politic.—Cere libertatea întrunirilor și a adunărilor, ca nimeni să nu cadă la nici un proces, dacă se adună numai ca să vorbească și să se înțeleagă în pace.

Art. VII.—Națiunea română cere tribunale de jurați, cu publicitate, în care procesele să se facă și verbal.

Art. VIII.—Națiunea română cere înarmarea poporului, sau garda națională spre apărarea țării înăuntru și din afură. Miliția să aibă ofițerii săi Români.

Art. IX.—Națiunea română, cere dotarea clerului român întreg, din Casa statului, întocmai ca Clerurile celorlalte națiuni.

Art. X.—Națiunea română cere înființarea școalelor române pe la toate satele și orașele, a gimnaziilor române, a institutelor militare și tehnice și a seminarelor preotești, precum și a unei Universități române, dotate din Casa statului cu dreptul ași alege Profesorii săi și plan de învățământ al său.

Art. XI.—Națiunea română pretinde purtarea comună a sarcinilor publice, după starea, averea fiecăruia, și ștergerea privilegiilor.

Art. XII.—Națiunea română cere ca conlocuitoarele națiuni, nici de cum să nu ia în desbatere cauza Uniunii Transilvaniei cu Ungaria, până când națiunea română, nu va fi pe deplin constituită și organizată cu vot deliberativ și decisiv reprezentată în camera legislativă, iar din contră, dacă dieta Transilvaniei, ar fi totuș a delibera în cauza Uniunii, cu noi, fără de noi, atunci națiunea română protestează cu solemnitate.

Iată și formula de jurământ depusă de fiecare, pe câmpul Libertății dela Blaj la 3 Mai 1848.

Eu N. N., jur în numele Tatălui și al Fiului și al sfântului Duh, Dumnezeului celui viu, cum că voi fi pururea credincios Impăratului Austriei, amicilor patriei voi fi amic, și inamicilor inamic, cum că, ca Român voi susține totdeauna națiunea noastră română, pe cale dreaptă și legiuită și o voi apăra, cu toate puterile în

contra oricărui atac și asupriri, nu voi lucra nici odată în contra drepturilor și intereselor națiunii române, ci voi ține și apăra legea și limba noastră română, precum și libertatea, egalitatea și frățietatea, pe aceste principii voi respecta toate națiunile Ardelene poftind egală respectarea dela dănsese, nu voi încerca să asupresc pe nimenea, dar nici nu voi suferi să mă asuprească nimenea: voi conlucra după putință la desființarea iocăgiei la emanciparea industriei și comerțului, la păzirea dreptății, la înaintarea binelui, umanității, al națiunii române și al patriei noastre.

Așa să-mi ajute Dumnezeu și să-mi dea mântuire sufletului meu (Amin).

După sângeroasa Revoluțiune dela 1848 | 49, unde au căzut 40.000 Români pentru patrie și împărat, apoi după un regim despotic și absolutism dela 1850 până la 1863, unde mulți fruntași Români au fost arestați și întemnițați între care și Eroul Avram Iancu, abia la 1863 prin deciziunea Dietei convocate la Sibiu, împăratul prin rescriptul său din 1863, a sancționat articolul de lege pentru egala îndreptățire a națiunii Române și religiei sale care sună astfel:

Art. I.—Națiunea Română și religiunea ei să recunoască prin lege întru înțelesul constituțiunii Transilvane întocmai ca și celelalte trei națiuni și patru confesiuni recunoscute ale Transilvaniei.

Art. II.—Cele patru națiuni recunoscute prin lege, și adică a Maghiarilor Săcuilor, Sașilor și a Românilor, față în față una cu alta, sunt pe deplin egal îndreptățite, și ca atari să folosească în sensul constituției Transilvane de asemenea drepturi politice.

Art. III.—În marele Peincipat al Transilvaniei, se va forma o emblemă proprie pentru Națiunea română.

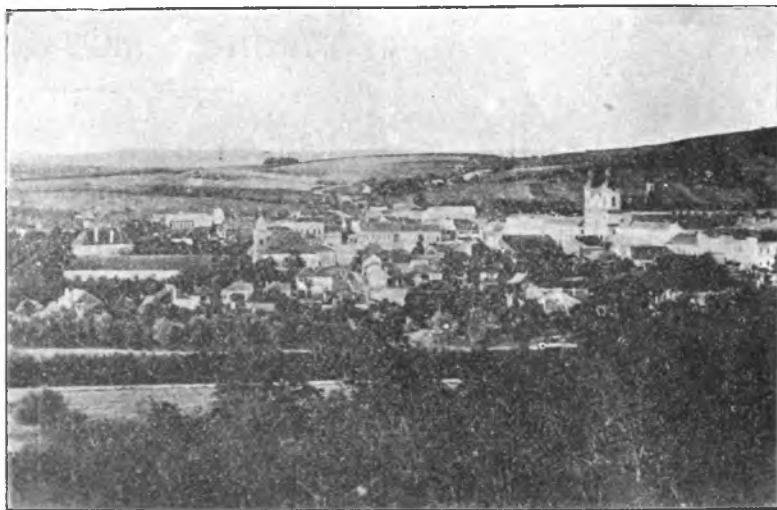
Art. IV.—Cele trei limbi ale țării: adică limba ungară, germană și română, sunt egal îndreptățite în alacerile publice și oficiale.

Art. V.—Toate legile țării, care stau în contradicere cu legea aceasta sunt desființate, și fără putere de lege.

Art. VI.—Puterea obligatorie a acestei lege, intră în activitate fără amânare.

Viena, 26 Octombrie 1863

Francisc Iosef m. p. Imp. Austriei
 Friendenfels Secr. Cancelar Nadasdy

Blajul

Cu toate acestea în anul 1867 în urma războiului cu Prusia, Austria ne-a răpit din nou și aceste drepturi, s'a împăcat cu Ungaria rebelă, a introdus Dualismul, împărțind monarhia în două părți, și pe noi Români și Transilvania, ne-a dat sub stăpânirea Ungurilor care ne contestă azi orice drept politic și național.

Aceasta este azi situația dureroasă a poporul Român din Austro-Ungaria.

Să spună acuma judecata lumii, dacă cererile noastre, nu sunt cele mai drepte, cele mai legitime la existența unei națiuni.

Acestea sunt și azi baza progresului nostru național. pentru acestea au alergat Români la împărat cu Memorandul, pentru acestea umple și azi temnițele ungurești, pentru acestea este neliniștită țara noastră și pentru ele jurăm și noi, că vom trăi sau vom muri. Ele sunt Testamentul peceluit cu sângele celor 40.000 de frați ai noștri.

Pe acești martiri și eroi venerându-i și admirându-i noi îi pomenim azi în sugăciunile noastre la altarul Domnului și îi luăm de pildă ca figuri mărețe, ca martiri ai neamului. Din sângele acestor mucenici, a răsărit pentru noi mândria neamului întreg, iar pentru cei de dincolo entusiasm de luptă și credința puternică, că al lor va fi viitorul! — Acesta este cazul nostru, dreptatea cauzei noastre și speranța în viitorul nostru.

Tu doamne al puterilor, care conduci destinele popoarelor, întinde și acum ajutorul tău poporului român.

care se închină ție, care îți jertfește cu pietate și care nu are alt scut și altă pavază, decât virtutea sa, iubirea de Dumnezeu, de libertate și frățietate, trimite ajutorul tău puternic celor ce sufăr pentru adevăr și dreptate, umilește pe cei mândri și tirani și odihnește în pace, pe cei cari cu credință servind și-au dat viața pentru neatâr-narea și mărirea neamului românesc.

Fă ca poporul Român, să fie totdeauna mândru de trecutul său, și să-i străluce viitorul luminos ca soasoarele.

Umilește D-zeule pe dușmanii neamului nostru, și unește-ne în cugete și simțiri, dăne unirea întregă și deplină, ca iarăși să fim una toți fii lui Traian, și în deplină libertate, pe plaiurile Carpaților și câmpiile vechei Dacie să te putem mări în scumpa noastră limbă românească, în vecii vecilor. Amin

S. P. P.

DOINA

Atât de trist răsună doina
 Făr' de cuvinte înțeleasă —
 Ce dor își spune cine-o cântă,
 Sau ce durere îl apasă?...

Ascult-o bine cum adie
 Din munții noștri până'n vale
 Și spune-mi dacă știi vr'un cântec
 Mai dulce și mai plin de jale!..

— Nu-i jalea unei inimi numai
 Ș'a unei clipe trecătoare,
 Ci neamul nostru'ntreg își cântă
 Durerile de care moare...

G. Proca

Marea serbare națională organizată de Soc. „Carpații” din București IN SFÂNȚA BISERICA BREZOIANU

P o m e l n i c u l

Ce se va ceti la Parastasul de Joi 3 Maiu 1912, pentru sufletele Martirilor națiunii noastre în Revoluția cu Ungurii din anul 1848 și 1784, pentru drepturile neamului românesc, proclamate sărbătorește pe Câmpul Libertății dela Blaj la 3 Mai 1848, de către Reprezentanții Poporului Român în număr de 40.000, părinții și frații noștri.

Pomenește Doamne,

Pe Martirii și Eroii neamului nostru cari la 1784 și 1848 și-au vărsat sângele pentru sfânta lege și sfânta ta biserică, care ne învață iubirea deaproapelui nostru și sfânta dreptate între oameni pe pământul nostru strămoșesc.

Pomenește Doamne,

Pe aleșii neamului din Comitetul Național din Blaj.

Pe Episcopul Andrei Șaguna

Pe „ Alexandru Șuluțu

Pe Simeon Bărnuț, Decan și Profesor Universitar, Oratorul și conducătorul Adunării.

Pe Papiu Ilarian, jurist-consult, marele patriot și sufletul tinerimei.

Pe August Laurian, Președintele adunării.

Pe George Bariț secret. adunării.

„ Timotei Cipariu membru în comitet.

„ Aron Pumnul, membru

„ Aron Florian, membru

„ Poetul Andrei Mureșanu, autorul lui „Deșteaptă-te Române”.

„ Ioan Maiorescu

„ Balășescu

„ Protopopul Raț

„ Suci

„ Murgu

„ Ilie Măcelaru

Din Moldova pe Nicolae Ionescu dela Brad Deputat.

Pe Poetul Russo din Iași

„ Poetul George Sion din Iași

Din România pe Lascar Rosetti din București

„ Nicolae Bălăcescu din Pitești

„ Alex. Goleșu din Golești

Membri

Pe Cesar Boliac din București

„ Avram Iancu Beliducele Românilor la Abrud.

„ Eroul Axente Severu Prefect la Alba-Iulia

„ Vlăduț, Prefect la Turda

„ Ioan Balint, Prefect la Roșia

„ Ioan Buteanu, Prefect la Baia de Criș, spânzurat la Brad, frontiera Ungariei

„ Ioan Roman, Prefect pe Câmpie torturat și spânzurat la Mureș Vasarhei.

„ Săcăreanu, Prefect la Brașov

„ Alduleanu, Prefect

„ Bran Pop, Prefect

„ Advocatul Ioan Miches, Prefect, spânzurat în piața Clujului

„ Buhotel, Prefect

„ Barceanu, Prefect

„ Tribunalul Morariu

„ Tribunalul Ioan Dobre, spânzurat la Abrud.

„ Bătrâneanu, tribun spânzurat la Dej.

„ Vasile Moldovan, tribun

„ Nicolae Cheorcheș, tribun

„ Florian Miches, tribun

„ Mihail Andreica, tribun

„ Iosif Șuluțu, tribun

„ Aron Crainic, tribun

„ căpitaniii Matei Filip

„ „ Vasile Fodor

„ „ Ioan Russu

„ „ Alexandru Bistran

„ „ Prodan Probu

„ „ Nic. Bengescu

„ „ Simion Groza

„ „ Ioan Făur

„ „ Clement Aiudeanu

„ „ Samoilă Poruț

„ „ Bârlea

„ „ Solomon

„ „ Dimitrie Moga

„ „ Dionisie Popovici

„ „ Marcianu

„ „ Ioan Bradu

„ „ Nicolae Barbu

„ „ Dimitrie Paloșan

„ „ Gomboș

„ „ Ciurileanu

„ „ Ioan Maior

„ „ Jurca

„ „ Iacob Olteanu

„ „ Ioan Boieru

„ „ Tudoran

Pomenește Doamne,

Și pe cei 40.000 Creștini, frații noștri, căzuți jertfă furiei Revoluțiunii, împreună cu 200 Cucernici preoți, slujitorii altarului tău, dela cele 400 sfinte biserici arse, prădate și profanate în revoluțiune.

Pomenește Doamne,

Și pe Martirii și Eroii Neamului nostru, cari la 1784 prin sângele lor, ne-au rupt lanțurile seculare ale sclaviei și iobăgiei și ne-au redat viața de om și creștini.

Pe capii mișcării. Românilor Nicolae Ursu Horia, pe Ioan Oargă Cloșca, pe George Crișan, și cari au fost tăiați cu roata la Alba-Iulia.

Pe căpitaniii: Ursu Ubaru

„ „ Petre Giurcă

„ „ Ioan Munteanu

„ „ Ioan Popă Crișenuț

„ „ Vasile Tudor

„ „ Popa Mihai

„ „ Tudor Faur

„ „ Vasile Sgârți

„ „ Nicolae Pleșea

„ „ Tudor Berindei

„ „ David Onu

„ „ Drăgoi Botea

„ „ Lupu Roncea

„ „ Ioan Lupenciu, tras de viu în țepă

„ „ Rusu Ardelean, frânt cu roata

„ „ Popa George, i s'a tăiat capul

„ „ Crăciun Păcureanu, spânzurat

„ „ George Brănișteanu, frânt cu roata

„ „ Căpit. Anghel Rusu

„ „ Gavril Abrudan

„ „ Tudor Crișan, căruia i s'a tăiat capul.

Pomenește Doamne,

Și pe toți Ceilalți 10.000 Creștini frații noștri, căzuți jertfă în această fioroasă Revoluțiune pe la 1784, pentru Drepturile și desrobirea poporului nostru românesc; că tu ești ocrotitorul celor asupriți, tu ne-ai predicat dreptatea și iubirea între oameni pe pământ; iartă-le lor greșelile cele cu voc și fără de voc și așază sufletele lor în Împărăția Cerurilor. Că a ta este Împărăția și puterea și mărirea în vecii, Vecilor. -- **Amin.**

Luptătorii pentru libertatea neamului românesc de peste munți

Andrei Mureșeanu

Simion Balint

Simeon Bărnuțiu

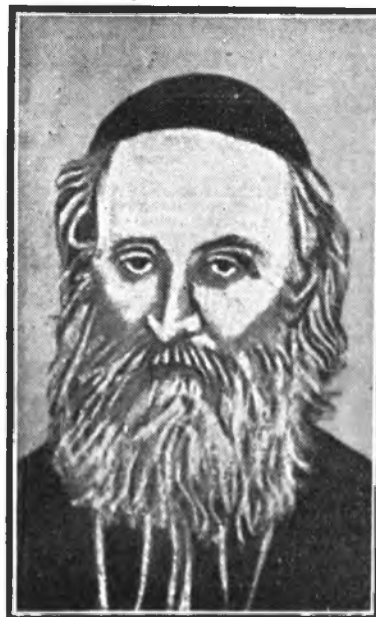
Mitropolitul Șaguna

Gheorghe Barițiu

Axente Sever

Mitropolitul Șuluțiu

BCU Cluj / Central University Library Cluj

LEON TOLSTOI

Pâinea oamenilor sărmani¹⁾

I

Trăia odată, de demult, un păpucar sărman și locuia cu familia lui într'un bordeiaș sărac. Și cum tatăl, capul familiei cunoștea numai meșteșugul lui și pâinea fiind tare scumpă, trăiau foarte strâmtorați. Și erau, cum spun, tare sărmani. N'aveau decât o singură perină, pe care își odihneau capul când se culcau, dar și asta era numai zdrențe. De doi ani se tot canoniau să-și cumpere una nouă, dar au rămas cu gândul. În toamna aceea cu mare greutate au putut aduce banii ce le mai trebuiau, vre-o trei ruble, în plus cele 5 ruble și vreo 40 de copeici ce le avea pe la oamenii din sat.

În zorii unei zile, maistorul nostru era gata de plecare, ca să cumpere perina cea nouă. Își luase scurteica căptușită cu vată a nevastei sale, peste care îmbracă caftanul său și vârând în chimir cele trei ruble o luă la drum.

În tot satul, din datoria ce trebuia să o ia, de abia a putut căpăta vreo 20 de copeici și câteva cisme rele, să le căputeze. În ne-cazul lui bău cele 20 de copeici și porni către casă fără perină. Mergând el supărat către casă, văzu ceva alb lângă biserică. Apropiindu-se văzu un om gol de tot, răzimat de perete și nici ochii măcar nu și-i mișca. N'ai fi putut ști de e viu sau mort. Sărmanul maistor temându-se de moarte porni în fugă către casă. Se depărtase mult de biserică, când începu a-l mostra conștiința, stătu o vreme pe gânduri, după aceea cam nehotărît, se întoarse din nou către biserică.

Omul gol era tot acolo. Era un tânăr voinic și nicăeri nu se vedea urmele vre-unei lovituri; mâni e și picioarele îi erau aproape înlemnite de frig. Când se apropie maistorul nostru — după nume Simion — tânărul se mișcă și-și ridică în același timp privirea lui rece către el. Simion prinse curaj.

Își descălță cismele, desbracă caftanul și îmbracă cu ele pe tânărul ciudat. Ii fu cam grea munca asta, căci tânărul nu-și putea mișca nici mâinile, nici picioarele, totuși în cele din urmă îl îmbracă.

— Acuma vino cu mine, zise Simion, să cercăm undeva adăpost, căci aici nu-i prea cald... Iacă-tă și băta mea, dacă te simți slab, sprijinește-te în ea.

Streinul îl urmă fără să scoată vre-un cuvânt. Puțin câte puțin începe să meargă mai repede și se putu ține mai bine de Simion. Pe drum acesta îl întreabă:

— De unde ești flăcăule?

— De departe!

— Asta o știu și eu, căci pe toți oamenii de prin împrejurimi îi cunosc: dar cum se face c'ai ajuns aci?

— Asta nu ți-o pot spune.

— Fără doar și poate te-au bătut niscaiva oameni răi?

— Nimeni nu m-a bătut decât singur Dumnezeu.

— Vezi bine, totdeauna numai Dumnezeu ne bate!

Însă vezi că pe drum nu te pot iarăși lăsa. Unde ai de gând să te duci?

— Pentru mine îi tot una.

Se apropiau de bordeiașul maistorului. Străinul era tot în urma lui. Vântul rece străbătuse întreg trupul lui Simion, așa, că acesta era desmeticit deabinelea când ajunse acasă. Gândindu-se însă la nevastă-sa, începu să fie neliniștit, dar gândindu-se la privirea prietenească ce-i aruncase tânărul la biserică, îi surâdea inima de bucurie și îl făcea să înfrunte totul.

II

Nevasta lui Simion își sfârșise repede lucrurile. Băgă de seamă numai decât mirosul de rachiu ce-l răspânda bărbatul ei. Fără îndoielă că dela cărciumă vine; se gândia ea, uitându-se nedumerită la tânărul necunoscut. Caftanul de pe el era al bărbatului ei, cămașă și cușmă nu are... Intrând în casă streinul rămase locului ca o statuie și-și plecă capul în jos.

— Ia vezi lelișo, dă-mi puțină pâine.

Nevastă-sa dădu din cap și se

uită când la unul când la altul. Simion băgă de seamă, că nevastei lui nu-i prea place, însă se făcu că nu vede.

— N'ai ceva ciorbă? — întreabă el.

— Ba da, am și ciorbă, însă nu pentru tine. Iară ți-ai băut mințile. Te-ai dus după pâine și vii nu numai fără pâine, ci și fără caftan ba îmi mai aduci pe cap și pe goli-ciunea asta. N'am ciorbă pentru bețivi.

Simion își băgă mâna în buzunarul scurteicei și scoțând cele trei ruble și 20 de copeici le puse pe masă, zicând:

— Aici sunt banii. Țeranii n'au avut, dar mi-au făgăduit că mâine are să-mi dea.

— Ce, nici mi-aduci nici pâine și caftanul ți-l dai unui prins după gărlă? Adă-mi scurteica mea. Ad-o prostule, asta-i a mea n'ai să mi-o ei.

Simion îi dădu scurteica. Când o desbracă o mânecă se întoarse pe dos. Nevasta i-o trase cu furie din mână. Vinele de pe frunte i se umflară de mâniată ce era. Ținea cu orice preț să afle cine-i tânărul străin. Acesta sta încă tot acolo, neclintit, cu corpul plecat și cu ochii închiși. Mâinile și le ținea dinainte iar chipul îi era trist trist de tot. Nevasta tăcu. Simion îi zise:

— Tu, Mărie nu te temi oare tu de Dumnezeu?

Nevastă-sa mai asvârli o privire mânioasă către strein și după aceea se liniști de-abinelea. Se duse la cuptor și aduse cina.

Simion tăie câte-va bucăți de pâine și se puseră pe mâncat. Ba chiar muerea se așeză la masă și răzimirându-și capul în palme privea lung la strein. Ii părea rău de ce făcuse înainte. Străinul însă prinse din ce în ce mai multă îndrăzneală ba chiar surâse odată.

Mărie se sculă mai apoi, căută o cămașă cârpită a bărbatului său și o dădu străinului, mai cercă de undeva o pereche de pantaloni vechi și-i dădu aceluia.

— Iată na, îmbracă-te și te culcă după aceea ori pe laviță, ori lângă cuptor.

Streinul se desbracă de caftan, luă cămașă și se lungi pe lavița de

1) Din «Povestiri rusești».

lângă cuptor. Măria își aduse a-minte în vremea asta, că pe-a doua zi nu li-a rămas nici o bucatură de pâine, doar cămașa și pantalonii cei din urmă ia dat străinului. Oare ce va mai urma? Se cam supără puținel la gândul ăsta, însă amin-tindu-și de zâmbetul tânărului, îi surâdea inima de bucurie.

III

A doua zi când se sculă Simion nevastă-sa nu era acasă, eșise prin vecini după împrumutat pâine. Copiii dormiau, streinul era deștept. Simion îl întrebă prietenește:

— Ei, prietene, spune-mi acum pe ce cale ai să-ți câștigi pâinea de toate zilele?

— Nu știu nici un meșteșug.

Simion îi arătă cum se răsucește așa. Mihăilă îl privi atent, după aceea se cercă și el. Simion îi mai arătă apoi cum se coase pielea una de alta, lucrul care-l învăța foarte repede. Așa că a rămas la Simion. A treia zi era așa iscusit c'ai fi crezut că de când lumea lucrează meșteșugul păpucăriei și dovedi că-i pricepător și harnic. Când lucra nu scotea nici o vorbă măcar, lucra mereu, dar din când în când își asvârlea privirea pe te-reastră. Pe-afară iarăși nu eșia și cât îi ziuica de mare nu scotea un cuvânt supărător și din clipa în care l'a îmbiat Măria cu cina, nimeni nu la mai văzut zîmbind.

Intre acestea a trecut un an de era Mihăilă la bădița Simion. I-a mers vestea în toate părțile până departe de tot, căci lucra foarte frumos și Simion căpăta pe fiecare zi tot mai mult de lucru.

Intr'o zi de iarnă se opri în poartă o sanie cu trei cai cu clopoței la gături. Ei s'au uitat pe fereastră și am văzut un domn îmbrăcat într'o bundă, care coborând din sanie se apropie către ușă; Măria se grăbi și-i deschise ușa larg, Domnul se plecă și intră în casă. După ce-și ridică capul ajunsese de grinda podului, atâta era de zdravăn.

Simion se sculă de la lucru și făcu o plecăciune înaintea streinului. Așa om n'a văzut el, căci el era slab, Mihăilă subțirel, iar nevastă-sa numai pielea și oasele, pe câtă

vreme domnul acesta strein era nalt gros la gât, gras și tare ca un taur.

Streinul răsuflă adânc, dându-și apoi bunda la oparte, se-aseză pe-un scaun și zise:

— Care-i maistorul dintre voi doi?

— Eu sunt acela, răspunse Simion apropiindu-se puțin de el.

Streinul porunci vizitiului să aducă din sanie pielea, pe care o dădu lui Simion cu vorbele:

— Vei ști să faci din asta o pereche de cisme bune?

— Cum să nu, măria ta!

Acesta mănios îi zise:

— Taci măi! Nu știi nimic. Uită-te mai întâi cui lucrezi și din ce fel de piele. Trebuie să-mi faci o pereche de cisme, cari să mă țină un an de zile, fără să se strice, ori să-și piardă forma.

Dacă știi să faci astfel, atunci iacătă pielea, dacă nu, atunci mai bine nu te lega; că să știi, că dacă se rup mai înainte de un an, te bag în temniță. Dacă nu atunci capeți zece ruble pentru lucru.

Simion era într'o încurcătură grozavă, nu știa ce să facă, se-a-propie de Mihăiță și dându-i cu pumnul în spate îl întrebă:

— Ce zici, să primesc?

Mihăilă dădu din cap afirmativ, în urma căreia Simion primi lucru și-i luă măsura; piciorul era atât de gros, în cât hârtia nici n'cuprinsese, însă streinului nici că-i pasă de asta. Se sculă, își trase cismele, luă bunda și porni către ușe. Ajungând în prag uită să se plece și se lovi cu capul.

Trase o înjurătură strașnică, își pipăi fruntea și eși repede afară, unde se și urcă în sanie, care porni numai de cât.

Simion predete pielea lui Mihăilă, care se și apucă de lucru. Când era să fie mai gata, Simion spre cea mai mare groază vazu că Mihăilă în loc de cisme a făcut niște pantofi de morți.

— Ce-ai făcut nenorocitul? — strigă el dăsnădăduit. Mai nimic, m'ai ruinat pentru totdeauna! Domnul acela a comandat cisme și tu mai știu eu ce minunății ai făcut!

Abia sfârși Simion, când cineva ciocăni la ușe; uitându-se pe fereastră văzu un om călare, care se și dase

jos de pe cal. Deschizând ușa, el intră în casa.

— Doamna — zise el — m'a trimis după cisme, căci stăpânul meu a murit pe drum. De nu cumva le-ați făcut, vă roagă doamna să faceți din piele mai bine niște pantofi de mort.

Mihăilă adună rămășițele de piele și împachetându-le la olaltă, cu pantofii le dădu omului, care le luă și cu un «Rămas bun» plecă în grabă.

III

Trecu un an. Era al șaselea an, de când Mihăilă era la meșterul Simion. De atunci nimic nu s'a schimbat, el nici acum nu se hotărîse să umble prin sat, vorba și mai puțin iar în timpul ăsta nimeni nu l-a văzut răsând decât de două ori: odată când l-a îmbiat nevasta cu cină, a doua oară când l-a văzut pe drumul cel gros.

Simion la rândul lui era prea mulțumit, că are o calfă așa de bună și nici nu mai căuta să știe de unde-i și cine-i, fiindu-i teamă să nu-l părăsiască. Odată ședeau strânși cu toții în chilie... Nevasta puse un vas mare cu apă la foc și copiii se jucau pe lângă masă ori se uitau pe fereastră. La una dintre ferestre cosia Simion, iar la cealaltă Mihăilă cârpa o cismă veche.

Intr'un timp, intră o doamnă îmbrăcată elegant ținând două copilite de mână. Copilitele aveau căciulițe mici, acoperite cu năfrâmi scumpe. Amândouă era îmbrăcate la fel așa că nu puteai să le deosebști, dacă n'ai fi văzut că una din ele schiopăta puțin.

— Bună ziua, oameni buni! Ași vrea să-mi faceți niște papuci de primăvară pentru copii.

Simion se uită la Mihăilă, care privea neconținut pe cele două copile, ca și când li-ar fi cunoscut de când lumea. In cele din urmă Simion se apropie de doamna ca să se înțeleagă asupra papucilor. Când au sfârșit tocmeala, cucoana luă copilele în brațe și zise:

— Să iai măsură pentru trei papuci după piciorul drept, iar unul pe cel schiop. Căci amân-

două copilele au picioarele la fel. Sunt gemene.

Simion luă măsură și o întrebă după aceia:

— De când schioapătă copila? Ori așa s'a născut?

— Ba nu. A schiopat-o mamă-sa.

În vremea asta se apropie și Măria curioasă să știe cine-i d-na asta și cine-i mama copiilor.

— Nu ești mata mama copiilor? o întrebă ea.

— Nu, eu le sunt doica lor.

— Ale cui sunt atunci?

Sunt șase ani de când au rămas orfane. Părinții lor au murit de timpuriu. Tatăl lor Maști, iar mama lor Joi: Eu și cu bărbatu-meu trăiam atunci modest. Eram vecini, căci locuiam în casele din aceiași curte. N'avea nici o rudă, el lucra în pădure, când din nenorocire întruna din zile căzu un lemn peste el și îl ucise. Câteva zile mai târziu nevastă-sa născu pe aceste două fete. Era sărmană și părăsită de toți; când le-a născut n'avea pe nimeni lângă ea. Așa am găsit-o moartă pe piciorul acestei fetițe care de atunci schioapătă. Copii după cum spusei n'aveau pe nimeni, ce era de făcut atunci? Cei l'alți vecini aveau câte doi și trei copii, numai eu aveam unul. Era de 8 săptămâni, le-am luat în cele din urmă și p'aceste la mine. Mai întâi alăptam pe cea sănătoasă și apoi pe cea schioapă, căci mă gândeam că n'are să trăiască mult. Plângea mult și mi se făcuse milă că am fost nevoită s'o îngrijesc și pe ea bine. Așa i-am crescut pe câteși trei. În vremea aceia eram voinică, sănătoasă și aveam lapte îndestul. Dacă unul era sătul îl alăptam pe celălalt. Așa mi-a ajutat Dumnezeu de i-am crescut...

Copilul meu muri la vre-o doi ani, iar alți copii n'am mai avut. După aceia am început a prinde și noi rădăcini puternice, căci ne mergea bine, fiindcă bărbatu-meu este morar și lucrează cu comercianți mari. Copiii ăștia sunt o binecuvântare pentru noi, căci fără ei casa ar fi goală, pustie, căci ni-s dragi foarte mult. Și afară de ele nu mai avem pe nime.

Doamna streină strânse la piept capetele și-și șterse lacrimile ce în-

cepuseră să-i pice din ochi.

Măria suspină:

— Cu toate astea are mult adevăr zicala aceia că: *fără tată și fără mamă poate să trăiască omul, dar fără ajutorul lui Dumnezeu nu!*

V

Îndată ce doamna cu copilele plecă, Mihăilă se ridică dela locul lui, puse de-oparte lucrurile, își desbracă șorțul, se plecă în fața maistărilor și nevastei sale cu vorbele:

— Dumnezeu m'a iertat de cumva v'am greșit și eu vouă, vă rog iertați-mă.

Simion și Măria văzură uimiți că în preajma capului lui Mihăilă lucește o coroană de lumină, ca o cunună de glorie.

— Da, — urmă — el e cununa gloriei care împodobește capul meu căci sfânt am fost și Dumnezeu mi-a iertat păcatul. De trei ori m'ați văzut zâmbind, căci trei cuvinte Dumnezești a trebuit să aud și le-am auzit câteși trele. Cel dintâi l'am auzit atunci, când nevasta ta m'a imbiat cu cina. Atunci am zâmbit întâia oară. Al doilea l'am auzit din gura domnului strein, care a comandat cismele. Atunci am zâmbit a doua oară. Acum, când am văzut fetițele acestea, mi s'a îngăduit s'aud a treia vorbă și eu am zâmbit pentru a treia oară.

— Spune-ne și nouă Mihăilă, de ce te-a pedepsit Dumnezeu, și, care sunt acele trei vorbe, ca să putem învăța și noi?...

Dumnezeu m'a pedepsit, fiindcă nu i-am ascultat porunca lui. O dată m'a trimis pe pământ după sufletul unei femei. Am venit și am găsit o femeie bolnavă. Născuse chiar doi gemeni. Copii ar fi supt dar femeia n'avea atâta putere ca să i ridice la pieptul ei. Ea mă văzu și plângând îmi zise: „Îngerul Domnului, de-abia de câteva zile am înmormântat pe soțul meu lovit de-un lemn în pădure; nu am avuție, nu am frați, nici surori, n'am pe nimeni, lasă-mă te rog să pot crește pe orfanii aceștia necăjiți, lasă-mă să-i fericesc.

Am ascultat vorbele ei, unul i

l'am pus în piept, iar pe celălalt în brațe. Apoi sburând iar la tronul Domnului i-am mărturisit pricina din care n'am putut aduce sufletul femeii bolnave.

Dar Dumnezeu îmi zise; „Mergi și adă-mi sufletul femeii, și învață trei cuvinte din care vei afla: „*ce este în om, ce nu-i este dat și din ce trăești*. Și dacă vei fi auzit aceste trei cuvinte, poți să te reîntorci iar la mine».

Am sburat iarăși pe pământ și am luat sufletul femeii. Tăta căzu din gura copiilor iar femeia rămase fără viață strivind piciorul uneia dintre copile. Am părăsit satul și vroiam să duc sufletul lui Dumnezeu. Însă mă luă un fior, mă purta pe sus o vreme, îmi rupse aripele, sufletul se ridică la Domnul, iar eu am căzut pe pământ la marginea unui drum...

Tocmai acuma putu afla maistorul pe cine a adăpostit atâta vreme. Vărsară lacrimi de bucurie și teamă, însă îngerul urmă:

— Astfel am rămas gol și singur supt cerul liber, fără să fi cunoscut până în clipa aceia ce-s necazurile pământeste. Nu știam ce-i foamea, ce-i frigul, dar atunci devenii și eu om. Îmi era foame, îmi era frig, dar nu știam ce trebuia să fac. În clipa aceia am văzut pe drum un om venind. Ducea o pereche de cisme și șoptea ceva. Pentru prima oară am văzut chip omenesc, fiind și eu om, și m'am speriat văzându-l, căci chipul său se întristă.

Îi fu teamă și mă lăsă acolo. Îmi pierdusem toată nădejdea, când îl văzui deodată că se reîntorcea. Uitându-mă la el, de abia l-am recunoscut. Mai nainte credeai că nici nu are viață, acum însă Dumnezeu era cu el și fața îl trăda inima bună. Mă desmeticii, mă îmbracă și mă duse la el acasă, unde nevastă-sa mă întâmpină cu ocări, căci era și mai înfricoșată decât bărbatul ei. Moartea vorbea prin gura ei și abia puteam răsufla de mirosul de moarte ce-l răspândea. Vru să mă gonească din casă și eu știam că îndată ce o va face asta, ea va muri. Atunci bărbatul ei îi aduse aminte de Dumnezeu și ea se îmblânzi.

Când m'a îmbiat mai apoi cu cina băgai de seamă, că moartea nu mai era cu ea. Era cu voie bună și am văzut că acuma era Dumnezeu cu ea. Imi veniră în minte vorbele: „Și vei ști ce este în om» și am văzut că: în om este iubire. Mă bucurai, că Dumnezeu mi-a dat prilej să aud cea dintâi vorbă cu ajutorul căreia mă apropiam de el și am zâmbit.

Așa am rămas la voi un an, când veni apoi un domn pe aici, un domn avut, care comandă niște cisme. Uitându-mă la el am văzut la spatele lui îngerul morții, afară de mine nimeni nu-l vedea, eu însă l'am văzut și am știut că bogatul n'are să trăiască mult. Atunci imi venia în minte vorbele: „și vei afla ce nu-i dat omului“. Am afla ce nu-i dat omului și am zâmbit a doua oară, căci m'am bucurat văzând un spirit cu mine și că pedeapsa dictată mie se apropie către sfârșit.

Nu știam însă din ce trăiesc oamenii. Am adăstat, ca Atot-puternicul să-mi arate și asta.

În al șaselea an a venit doamna cu copilele gemene. Cum le-am văzut le-am și cunoscut și din gura ei am auzit cum au rămas în viață.

O femeie străină le-a alăptat și crescut și în vreme ce ea plângea de bucurie, eu am văzut pe Dumnezeu și am aflat din ce trăiește omul. Bunul Dumnezeu nu mă uitase și mi-a dat prilejul să cunosc și cea din urmă a sa condiție și am pândit a treia oară.

Îngerul își pusese vestimântul pe el și strălucea în lumina cerească. Vorbea mai tare și fiecare cuvânt parcă pornea din ceruri:

„Și am aflat, că omul nu trăiește pentru el, și că iubirea este aceea, ce-i dă viață.“

După aceea îngerul începu să cânte «Mărire întru cei de sus...» și coliba meșterului se clătina de tăria glasului său. Tavanul se deschise și un fuior de foc se văzu pin ceruri până la pământ.

Simion și cu ai săi se plecară în fața A-Tot-Puternicului, iar îngerul se ridică și pieri...

* * *

Când își veni în țire, tot mai

târziu, Simion era singur cu ai săi în coliba sa sărăcăcioasă.

(traducere de:

C. și Watica Georgescu-Munteanu)

Slatina 1912.

O figură a trecutului nostru:

Mihail Cogălniceanu

— Trăsături din viața sa politică și culturală —

de C. Georgescu-Munteanu

«Când de pe pragul epocii noastre resfrâng o privire îndărăt, în zarea trecutului îndepărtat, pare că mi ajung până la ureche, până în suflet chiar, vaele de suferință ale neamului nostru, suspinele amare ale iobăgiei, țipetele revoluției și mai apoi imnul triumfător al renașterii. Și în acest imn cu note puternice lămuresc ca nici odată astăzi, când deschid înfiorat cartea neamului nostru, cartea națională a culturii, a vitejiei și politicii noastre, ca niciodată astăzi lămuresc graiurile atâtor și atâtor luptători a încercatului nostru neam, care toate la un loc înfiripează încetul cu încetul în imaginația mea un cor, un cor monstru cu note puternice de libertate, de renaștere, un cor care a fost menit în ultimele decenii să miște, să'nfioare până în adânc occidentul civilizatăl Europei.

Și acest cor fu simțit de mulți alții înaintea noastră creînd o mișcare. Și într'adevăr era un semn vădit al acestei visate mișcări, semn vădit că poporul nostru, poporul acesta de pe malurile bătrânei Dunăre, acest popor necunoscut până mai eri, tresare, se trezește, își scutură lanțurile grele ale robiei seculare, aspiră înșfârșit către lumina civilizației, către o viață nouă în care acest popor obidit să se poată afirma, să trâmbezeze dacă va fi cu putința lumii întregi, da, să trâmbezeze, că aici la poalele

munților cu creste albe și bogați, până în malurile cântate lui Danubiu trăește de atâta amar de vreme un popor, care și are obârșia acolo în ținutul Italiei, că acest popor trecut prin grele încercări, vrea să se dovedească vrednic de acea obârșie, de acel care i-a sădit prin vitejie, muncă și pricepere aici «între Tisa și Nistru» în al o sutilea an după Christos. Și era și natural această mișcare, acest cor. Era deșteptarea instinctului de rassă, către progres către libertate.

Promotorii acestei mișcări, cari au dăruit neamului nostru multe din acestea ce astăzi ni înconjoară și cu care ne fălim și care se cuprinde în cuvântul cultură și o parte din aceea de politică, în care se vede astăzi de abia o urmă, promotorii acestei mișcări care unul după altul au pierit în momente când țara noastră era în cele mai grele cumpene, în momente de aceea când spiritile obosite de o agitație continuă, isbutiseră tocmai a întrezări printre noii risipiți, o rază de lumină, care totuși a avut darul, în urmă, să călăuzească generațiile viitoare pe un drum bătătorit, hrăniți de aceleași ideale, de care erau hrăniți acei care cu câțiva decenii mai înainte călcașeră pe acest drum.

Mihail Cogălniceanu, este una dintre strălucitele figuri ale acelei epoci de neconținută amintire, alcătuită din figurile falnice ale lui Eliade, Negruț, Boliac, Asaki, Brătianu, Catargiu, Alexandrescu și atâția alții... Cu toate astea, figura lui Cogălniceanu strălucește încă luminoasă, pentru călăuzirea generației actuale spre ținta idealurilor naționale. Și cu cât vremea trece, cu cât steaua aceasta niciodată stinsă a neamului românesc se depărtează din ce în ce mai mult în perspectiva trecutului, cu atât mai vii îi sunt scânteierile ei, purificate de spațiul eteric în care strălucesc.

Epoca antimergătoare a lui Coșbuc a fost o epocă de prefacere totală în cultură, literatură și viața politică a neamului nostru. Ca niciodată înrăurirea apusului în țara noastră era îndeajuns de vădită. În literatură: traduceri în românește, făcute de către puținii scriitori de pe-atunci, intrase în ogorul literaturii noastre începătoare, în număr destul de mare în raport cu epoca aceea; lucru care dovedea că eram, deși se mergea pe dibuite, par'că dovedea zic că eram în pragul unei literaturi sincere redată, unei literaturi traduse din hărnicii și îndemânateci cântăreți ai apusului, o literatură pornită din dragoste către neam, din dorul de muncă pentru propășirea vieții noastre atât de prozaice. Numele cântăreților ca Lamartine, Byron, Hugo, englezul Moore și rusul Puskin, erau nume cunoscute deja de unii în literatura noastră de-abia înbobocită, iar alții făceau îmbucurați cunoștință cu ei. Atâția tineri încep să muncească pe cale literară, deși nu toți cu aceiași sorti de isbândă, însă dragostea pentru ea se vedea în destul de bine, atât din partea scriitorilor cât și din partea publicului. Eliade, Asaki, Negruț, Cârlova, Alexandrescu în țară, Boliac, Cipariu, Simion Bănunț și Bariț în Ardeal, toți jefesc din interesele lor personale pentru înfiriparea literaturii noastre, alcătuiind un început de unitate culturală a românilor de pretutindeni, care ideie a fost poate singura care menține și astăzi și va menține și în viitor trainice legături între toți frații noștri de același sânge. Gazetele apar în număr mare și din ele se desprinde dragostea aceea de muncă și desinteres dusă la exces în toate ramurile renașterii noastre, ce caracteriza epoca și promotorii ei înainte de 1848. Odată cu gazetele și literatura natural progresă, era și natural

repet, acest lucru, era chiar prilej nimerit ca atâția tinerii ce se'ndelețniceau cu scrisul, să-și aștearnă zugrăvelile lor, unele mai credincioase de cât altele, ale naturii, ale moravurilor deatunci, ale nenumeratelor fapte istorice ale neamului nostru. Se creiază dar încetul cu încetul și literatura originală ai cărei reprezentanți de ne tăgăduită valoare este Negruț în Moldova, care posedă un talent isbitor, «bogat, felurit și elastic» și Eliad în Muntenia, un spirit întreprinzător, omul de voință și talent.

În politică, nu putem spune precis de era o adevărată mișcare.

Atâtea patimi domniau în mijlocul politicianilor, aceleași ca și astăzi. Și în aceste momente de prefacere totală, se aștepta un om, „un om cult, foarte harnic, un talent netăgăduit, simpatic și cureritor, un om tânăr și plin de avânt, care să nu cunoască toate piedicile unei țări rămasă în urmă și deprinse a sdrobi aripele încrezătoare, un om în sufletul căruia să nu se fi slăbit credința ideală în rosturile morale, pe care el s'o fi dus de aiurea, unde ea ființa și fericea miile de mii de oameni.“¹⁾ Cu adevărat acesta era omul trebuit acestor vremuri, omul care trebuia să fie și omul politic și omul literat, omul care să conducă cu tărie frânele acestei țări ce se găsia într'o epocă de care depindea viitorul ei, țara care se găsia la răspântia domnilor și în care se cerea omul, dar adevăratul om, care să întrunească acele remarcabilele calități, și în care se cerea mai presus de toate o mare frământare de minte, de devotament mare și uitare de sine în fața interesului de neam.

În aceste vremuri de prefacere,

în care nu se putea nimeni aștepta dela un Negruț care era «omul visărilor numai», nici dela un Boliac în Muntenia, care avea cunoștințe prea puține, al cărui talent putem spune, era de abia în fașe, și care era prea lipsit de bani ca să întreprindă o mișcare prea costisitoare atât materialicește cât și fizicește.

Și omul *acela* se aștepta, omul acela căruia să i se încredințeze viitorul neamului nostru, se aștepta cum cu sute de ani veni înainte, se aștepta de omenirea întreagă nașterea Mântuitorului! Și omul acesta nu întârzie să vină, omul acela care avea să fie Mântuitorul neamului nostru.

În familia stolnicului Constantin, un meșter în ale banilor, pe care îi strângea dela biserici, un adevărat strângător, care făcu în foarte scurtă vreme să curgă tezaurul țării supt de înaintașii lui, se născu Ioan, care se căsători în 1780 cu Smaranda Bantăș, din care căsătorie se născu Ilie, care în scurtă vreme ajunsese departe, pe lângă că era om influent, puternic și bogat, care ca și bunicul lui se pricepea la strânsul banilor.

Din căsătoria lui cu fiica unui medelnicer, Catinca Stavilă, se născu la 1817 în Iași Mihai, după numele domnului Sturza de pe atunci. *Acesta* era *acela* care mai în urma a fost adevăratul geniu al neamului românesc. Omul de o putere de muncă extraordinară, spirit larg, înzestrat cu o vastă și temeinică cultură, suflet capabil de avânturile cele mai patriotice care l-au întovărășit până în cea din urmă clipă a vieții sale, minte adânc pătrunzătoare a nevoilor obștești și inimă înțelegătoare a suferințelor celor mulți și săraci, Mihail, micul Mihail care vedea lumina zilei în 1817, avea să fie nu peste multă vreme, prin pregătirea și însușirile necesare, unul

¹⁾ N. Iorga. — Istoria literaturii românești. — Vol. II.

din croii vremurilor de profacere politică culturală și socială dintre anii 1848 și 1881.

Micul Mihail, a luat primele noțiuni de carte românească ce luă în casa tatălui său cu surioarele sale; de cea franțuzească cu călugărul Gherasim Vida, mai apoi în școala profesorilor Linconst, Chefran și Bagane, aci se distinse printre ceilalți elevi feciori de bogătași, ca un sânguincios și inteligent băiat.

După 1832, îl găsim ofițer de cavalerie în oștirile domnești. În această vreme încep și înclinațiile sale către literatură, dându-ne în chipul unei schițe destul de isbuite Iașul de pe acele vremuri cu amintiri de a le sale. În 1834, Mihail, în vârstă de 11 ani fu trimis dimpreună cu fii nașului său, Mihail Starza, la colegiul la Luméville unde avu de dascăl pe abatele Lhomme. De aci, Mihail, trimite acasă, părinților săi, cele mai frumoase scrisori, în care ne redă într'un stil neînchipuit de frumos, neașteptat pentru vârsta sa, viața tinerilor ce-au plecat să studieze la Luméville. În 1836 este dus dimpreună cu ceilalți tovarăși români la Berlin.

Viața asta de streinătate și-o trece în 1838, când vine înfărsit în țară, numai în studii, deși sănătatea îi era cam șubredă însă tot cu gândul la țara lui dragă, care deși săracă, cum spune el, «n'ar schimba-o pe cele dintâi țări din lume.» Mișcarea literară și politică din țară în vremea asta de trai în streinătate îl interesează ca nimic alt; până mai toate scrisorile lui au rugăciuni ca să i se trimeată din lucrările mai nouă ale scriitorilor neamului său atât de necunoscut, așa că deși Cogălniceanu departe de țară, departe de pământul la care ținea atât de mult, pe care se născuse și și petrecuse puținii săi ani de copilărie, departe

de orice mișcare culturală și politică, departe de tot ce-i amintește cu înfiorări simțite de copilăria sa, cere lămuriri și prin aceste lămuriri își constituie ideea sa, puțină cât este, asupra vieții neamului său în lipsa sa de acolo, viață în care avea să intre îndestul de pregătit, dornic de muncă și în care viață, care va alcătui istoria neamului său, va însemna și el o pagină cu litere mari, o pagină care-l va înălța în ochii generațiilor viitoare. Pagina, care avea să-l înalțe, să fie călăuz generațiilor viitoare, după cum spune Comte, filozoful francez, «că societatea omenească nu-i cărmuită decât de cei morți și nici decum de cei vii», și cum el, Cogălniceanu înseamnă o pagină în istoria neamului său avea și el să fie cărmuitorul, prin faptele sale, al generațiilor viitoare, cătoro le va impune el prin glasul trecutului: prin amintirea atâtor generații din care a făcut parte și el, generații care au luptat cu credință sfântă în Dumnezeu, care răsplătește, și într'un ideal care înalță. Și numai recitând aceste pagini, acele generații viitoare, care-l va urma vor purta lupta pe care i-o dictează însuși simțul de răspundere, ce au față de seria această nefărsită de generații, ce îi va urma și-i va judeca, preamărindu-i sau osândindu-i, după vrednicia faptelor lor¹⁾» nici decum nu vor lupta din acea dragoste de muncă ce caracteriza pe cei din nainte de 1848. Așa este astăzi, numai sunt derinteresele, dorul de muncă ce corectează acele generații. Cogălniceanu este dar un apostol al trecutului, un apostol înaintea cărui chip cioplit în piatră, trebuie să ne desoperim capul, iar înaintea operilor sale culturale și politice să ngenunchem și înfiorați de adierea presimțită ce'ți

trece prin trup, să rostești o rugă pentru odihna acelu om mare, falnic, ce-a condus irâncle țării atâta vreme...

Viața ce se scurgea în patria sa, în lipsă-i, îl interesează pe tânărul Cogălniceanu mai mult ca orice, pentru motivul că voia ca odată venit în țară să nu fie, cu totul strein de toate acestea. Dorul lui a fost veșnic, la stăpânit cu totul, să se reîntoarcă în țară să lupte și el pentru țara lui, pentru neamul lui, mai cu seamă că se svonise de o curândă neatârnare a țărilor românești.

Anul 1838, îl read ce în țară, în vârstă de 20 de ani, cu bucuria și fericirea ce o simte ființa aceea care se simte chemată pentru ceva în lumea asta, pentru a folosi neamului său. Însă de și mic de vârstă era o ființă cu totul formată, de o inteligență rară, «un talent desfășurat, un caracter și o voință». Pe lângă aceasta venise înzestrat și cu acea răbdare ce i-se cere unui iscusit cercetător istoric.

Fiiind încă în streinătate, își scoate cel dintâi fruct al muncii sale de ani de zile, un răspuns în nemțește ce'l dă vestitului filolog neamț Eichhoff, în 1836, în primul an de ședere în Berlin, care spunea că limba românească e incultă și de puțin interes, răspuns care își ajunge ținta, prin aceea că a lămurit atât pe povestitor cât și pe acei care erau rătăciți în privința neamului nostru. Răspunsul acesta larg, documentat și iscusit îl publică în gazeta nemțească «Magasin für die Literatur des Auslandes».

A doua este lucrarea sa despre „Tigani“, acest popor pribeag, nenorocit și îndure at, pentru a cărui desrobire a luptat mult, la maturitate și despre a căror soartă vitregă se ocupa încă din 1835.

În a treia lucrare se ocupă ca în-

1) «Tribuna» No. 657 din 1910.

în istoria patriei sale și cu deosebire a Moldovei, leagănul vieții sale. Prin acea lucrare Cogălniceanu cată a lămuri și dovedi occidentului origina, vitejia și faptele mariale neamului său.

Mulțumită contactului ce l'a avut în anii de școală în streinătate cu deosebire în Germania, în tovrășia bărbaților de seamă, frecventând cercurile politice din Berlin, și-a însușit ideile reformative ce pe vremea aceia se agitau în marea Germanie după cum mărturisește chiar el singur în a sa „Autobiografie“ : „că la focul patriotismului german, s'a aprins făclia patriotismului său de român“.

(Va urma)

CRONICA

„Deșteaptă-te Române“ — scris cu sabia. — Din Viena se scrie, că într'o zi o mână de studenți bucovineni cânta într'o ospătărie din Viena cântece românești, și între ele imnul nostru național. O grupă de nemți — studenți și slujbași — dela altă masă protestează împotriva cântecului românesc și pretind ca el să înceteze. Lucru curios însă, că Valahii nu se mulcomesc, ci spre a răspunde îndrăsneli și vătămării aduse, unul dintre studenții români, d. *Dimitrie Rusu* ducându-se la masa obraznicilor, cere reparare cu sabia...

Neavând încotro, studenții nemți aleg dintre ei pe un încercat mântuitor al sabiei.

Lupta cu sabia a și avut loc Luni în săptămâna trecută.

«Rând pe rând — scrie coresp. «Românului» — primi bietul neamț câte o rană pe întreg corpul iar în sfârșit o rană adâncă peste ochiul și obrazul drept despiciându-i pleoapele în două, încât e amenințat să piardă ochiul. Văzându-l pare că vezi cum pe fața lui sunt scrise notele lui «Deșteaptă-te Române»..

De câte ori se va uita în oglindă și va ceti acele note, îi va suna în urechi cântarea acelu marș valah, pe care nu-l va uita și nu l va opri nici odată când îl vor mai cânta Români.

De sus de pe păreto, unde era atâr-

nată icoana lui Bismark, acesta privea încrunțat cum studentul valah îl ciorpârtea pe bietul neamț, învățându-l cântarea lui „Deșteaptă-te Române“ după un nou metod pe care-l recomandăm și studenților Ardeleni, ca să-l întrebunțeze, când se cuvine, porodiției lui Arpad.

Faptul că frații Bucovineni au știut să răspundă cu atâta hotărâre obrazniciei străine — ne umple de mândrie. Și dacă orice obraznicie față de arătarea simțemintelor noastre românești ar primii în viitor lecția pe care a dat-o d. *Dimitrie Rusu*. — acest vrednic urmaș al plăeșilor lui Ștefan — studentului neamț, i-am învăța în scurtă vreme pe toți străinii să ne cinstească precum îi cinștim. Faptul acesta de vrednicie națională — și el numai cu sabia se poate face — trebuie să se întâmple ori unde, atânci când se trece hotarul !

Se putea ca d. *Rusu* să fie cel biruit. Fapta sa rămânea însă, tot așa de vrednică, tot așa de frumoasă ! Fiindcă s'au mai primit răni pentru limba românească, dar limba, și pe calea asta, a intrat în drnpturile ei.

D-lui *Dimitrie Rusu* îi trimitem salutul nostru frățesc !

* * *

Dragostea de neam mai presus decât amorul. — Ziarul românesc «Deșteptarea» care apare în Salonic ne aduce următoarea întâmplare. În comuna românească Muloviște tânărul Ar. Micata se logodise cu d. șoara Nușca fiica altui român anume Simu Belimace Coina.

Tatăl fetei avându-și stabilimentul de afaceri comerciale la Zmirna în Asia-Mică, în preziua nunții a fost chemat de mitropolitul grec dela Bitolia în diceza căruia se află comuna Muloviște și i s'a pus în vedere ca în caz dacă va lăsa ca cununia fiicei sale să se officieze de către preot român și în biserică românească, ar fi împușcat de către comitetul terorist grec, iar întrucât privește afacerile sale dela Zmirna va fi ruinate, deoarece va interveni pe lângă fruntașii greci dela Zmirna să-l boicoteze.

D. Simu Belimace știind că grecii au mare putere la Zmirna, care este un oraș aproape grecesc și cunoscând salbaticia comitetului grecesc care l'ar fi răpus cu siguranță, a promis că va face tot posibilul ca fiica lui să se cunune la un preot grec.

Pentru a reuși mai bine el a lăsat să so tărăgănezo lucrurile până în ziua

nunții când, după ce toate pregătirile se făcuseră și fiind de față toți invitații, a declarat că fata lui nu va pași pragul mirelui decât după ce se va cununa de preot grec.

D. Hr. Nica însă care e un român plin de inimă nu a admis cu nici un chip să fie cununat de preot grec și și astfel a preferit să renunțe la mână logodnicei, mai bine decât să fie cununat de un preot dușman neamului său.

Fiindcă nunta se pornise deja pe loc au încheiat o nouă logodnă cu o altă domnișoară, nu mai puțin frumoasă, ai cărei părinți sunt foarte buni români și până seara sa și încheiat căsătoria.

* * *

«Societatea Carpații» serbează Joi, memorabila zi de 3 Mai 1848. La ora 10 și jumătate se va sluji un parastas la biserica Brezoianu pentru odihna sufletelor martirilor neamului din Transilvania.

Serviciul divin va fi oficiat de arcepreul Sofronie Craioveanu. Seara la orele 9 va fi o masă comună la restaurantul fordache.

Inscrierile se fac la d-l Ion Tetz, președinte ; strada Academiei la d-l Ion Bobeanu-Droce, strada Lueger No. 9 și la d-l Nic. Lupan Victoriei 24.

* * *

Apel către studenții români de pretutindeni

Fraților !

Se împlinesc 3 ani dela cel dintâiu congres al tuturor studenților români, care s'a desfășurat în mod așa de înălțător în vechea capitală a Moldovei : Iași — unde s'a luat hotărârea ca viitorul congres să se țină în Craiova.

Fiind timpul înaintat căci nu peste mult se va sferși și semestrul de vară, când fiecare din noi ne vom întoarce la vetrele părintești, e ușor de înțeles, că atunci nu se vor putea face pregătirile pentru congres așa cum ar trebui. De aceea ne luăm îndrăsneala să adresăm acest apel, îndeosebi fraților din regatul liber al româniei, pentru ca intrând în legăturile trebuincioase să putem stabili timpul și programul congresului. De aceea îi rugăm pe cei chemați, centrele studențești din București și Iași, să și spuie cuvântul. Le vom fi foarte recunoscători.

Viena, 17 Aprilie v. 1912.

Cu dragoste frățescă

Pentru comitet :

D. Marmeliuc, președinte
Nic. Sc Serban, secretar-general

NICOLAE POENARU

Telefon 3153 — AGENTURA ȘI COMISION — Telefon — 3153

Strada Sfântu Gheorghe-Nou No. 5. — BUCUREȘTI. — Strada Sfântu Gheorghe-Nou No. 5

CRANDS VINS
DE
CHAMPAGNE
de St. Marceaux & c.
RHEIMS

LIQUEURS BRESSON
pretutindeni

CAISSONT BROCARD
NICE
Cele mai bune
UNT-DE-LEMNURI
FRANȚUZEȘTI

CIOCOLATA
IDEAL
cea mai bună

Richter & Co. Brūx

(BOEMIA)

FABRICA DE VATA ȘI PANSAMENTE

vinde franco gara

Cumpărătorului prețuri curente la cerere

GH. COULON & FRERES

Le Havre

Rom, Malaga și Madera

CLINICA

D-rului N. I. METIANU

— Docent Universitar —

pentru boale și operațiuni de
nas, gât și urechi

Consultațiuni de la 3—5 p. m.

BUCUREȘTI

— Calea Griviței No. 11 —

Băcănia **GRANCEA**

118, — CALEA VICTORIEI 118 —

BĂUTURI EXCELENTE
MEZELURI DELICIOASE

FARMACIA
AUREL TIPEI
Calea Moșilor, No. 406
(OBOR)

Am plăcerea de a încunoș-
tiința pe toți prietenii și cunos-
cuții că, începând dela 15. Oc-
tombrie 1911 am luat sub dri-
gerea mea farmacia defunctului
I. MIHĂLȚEANU.

Cu stimă
Aurel Tipei

LAPTARIA BUCUREȘTI
SOCIETATE COOPERATIVA
PE ACȚIUNI

OFERĂ ZILNIC PROASPETE:

UNT DE MASA, BRÂNZĂ
SPECIALĂ DE OI, SMÂN-
TÂNĂ, FRIȘCĂ, LAPTE PAS-
TEURIZAT,

etc., etc.

„E S C U L A P“

FARMACIA DRUMER

Romulus Avram

BUCUREȘTI.—STR. C. A. ROSETTI (Clemenței) 27

Telefon 1/50

Nou și bogat asortiment de Parfumerii, Articole de Toaletă, Cauciucării, Pansamente și toate articolele de droguerie cu prețuri de droguerie.

VINURI DE MASA

Specialități garantate
SE GĂSESC LA

DEALUL ZORILOR
CU PREȚURI MODERATE

Comenzile se primesc prin scrisori și
Telefon 16/59

107 CALEA VICTORIEI 107

Comersanților, pentru comenzi mai mari li se face rabat

CROITORIE DE PRIMUL RANG
PENTRU BARBAȚI

ALEXANDRU NEGREU

BUCUREȘTI.—Str. Regală No. 9

MARE ASORTIMENT DE STOFE
FRANCEZE și ENGLEZE
DUPA ULTIMA CREAȚIUNE

LA BERARIA „EPISCOPIEI“

Mâncări bune

Băuturi alese

Calea Victoriei. Tramvaiul Teilor

AVIS!

Comandați-vă HAINE la
J. FELDRIAN

CROITOR

Str. Edgar Quinet 3 lângă Hotel Capșa

GURALINA

apă dentrice excelentă, albește dinții
întărește gingiile, întreține admirabil
higiena gurei

Flaconul 95 Bani. 6 Flacoane 5 Lei

Drogueria „TETZU“

Strada Academiei No. 4. — București

DROGUERIA MEDICINALA

DIN PLOEȘTI

CORNELIU TACIT

este bine asortată întot-d'auna
cu articolele acestei branșe

RESTAURANTUL

VASILE FRUNZETE

DEFOU DE VINURI

din podgoriile cele mai renumite

Mâncări calde și reci

— Birt Popular —

172 — Str. ROMANĂ — 172

CARUL CU BERE

Proprietari FRAȚII MIRCEA

cel mai frumos și mai bine amenajat local de berărie

MANCARI RECI și
MEZELURI DELICIOASE

COSTIN N. DIMITRESCU

— AVOCAT —

Str. Lupea II — București

PEPINERIILE DE VIȚE AMERICANE ALTOITE

Ion T. Mihail-Slatina Olt Slătioara Romanai

Sub conducerea d-lui

M. AL. MATHEIU

Specialist Viticultor

VIZITAȚI

MARELE MAGAZIN

De PALARII și INCALȚĂMINTE

NICOLAE LUPAN

Calea Victoriei (vis-a-vis de poliție)

TIPOGRAFIA „ROMANEASCA“

EXECUTĂ

CĂRȚI, REVISTE, ZIARE HOTAR-
NICHII, CĂRȚI DE ADRESA, FAC-
TURI, INVITAȚII DE LOGODNA
ȘI DE NUNTA, CĂRȚI DE VIZITA,
AFIȘE DIFERITE MARIMI ȘI IN-
CULORI, etc. etc.

PREȚURI DE CONCURENȚA.

ADEVĂRAȚII NAȚIONALIȘTI

CONSUMĂ NUMAI

BEREA BRAGADIRU